

УДК 373.2:159.922.7-056.264

Красилець А.А.¹, Сомова А.А.²

¹ студ. гр. УФКСз-313м НУ «Запорізька політехніка»

² старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

ШЛЯХИ ОРГАНІЗАЦІЇ СЕНСОМОТОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ З РАС В ПРОЦЕСІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сенсомоторний розвиток дітей з РАС відрізняється від нормативного розвитку за рахунок впливу низки факторів, а саме:

- особливості сприймання інформації із оточуючого середовища (гіпочутливість або гіперчутливість);
- порушення довільної уваги;
- слабкості центрального зв'язку полісенсорної інформації;
- порушення регулювання власної діяльності;
- порушення соціальних контактів.

Внаслідок впливу вищеперерахованих факторів процес формування та інтеграції сенсорних систем у дітей з РАС відбувається не у повному обсязі.

У моторному розвитку дітей з РАС значну роль відіграє наявність у більшості з них порушення праксису, яке включає в себе порушення планування та відтворення дій, а також розуміння того, як влаштовано власне тіло і як воно функціонує в якості єдиного цілого.

За рахунок труднощів інтерпретації психічних станів, бажань, намірів, вчинків, як інших людей, так і своїх власних, у дітей з РАС виникає збіднення або відсутність символічної гри, внаслідок чого організувати розвиток сенсомоторної сфери у процесі ігрової діяльності, є нелегким, але дуже важливим завданням [1]. Граючись дитина отримує від свого тіла сигнали, для рухового та емоційного розвитку. Біг, повороти, згинання тіла, дотики, штовхання, перевороти, повзання, стрибки і всі інші рухи забезпечують дітям величезну кількість вестибулярних, тактильних і пропріоцептивних імпульсів. Що активніше дитина взаємодіє із середовищем, то сильніше воно стимулює її органи чуття, і тим складнішими мають бути адаптивні відповіді. Чим різноманітніші ігри, тим більше вони сприяють розвитку [2].

Важливою умовою формування сенсомоторного розвитку у дітей з РАС, є забезпечення у них відчуття безпеки. Оскільки процес їх сприймання відрізняється своєрідністю обробки сенсорної інформації, ті ігрові моменти, які у дітей у нормі викликають короточасну орієнтовну реакцію і до яких вони швидко адаптуються, у дитини з РАС спричиняють тривале емоційне збудження та панічну реакцію.

Важливо не звертати уваги на дрібні невдачі, необхідно дати дитині відчуття підтримки та емоційної зацікавленості в ігровій діяльності. Не варто жорстко обмежувати дії дитини, нав'язуючи їй свій сценарій гри. Необхідно організувати ігрову обстановку і показати дитині на практиці як виконувати ту чи іншу дію, а далі надати час і свободу для самостійного виконання.

Ігрові предмети мають бути такої якості, щоб дитина не боялася щось зламати, а ще ліпше, якщо іграшками виступатимуть предмети господарського вжитку, які дають можливість підключити уяву.

Якщо в дитини виникає навичка використання певної іграшки чи сенсорного матеріалу, доцільно замінити їх на нові для виникнення нових адаптивних відповідей.

Не слід забувати про ігри на свіжому повітрі на дитячих майданчиках, оскільки обладнання дитячих майданчиків забезпечує великий сенсомоторний досвід. Важливо спостерігати за реакцією дитини на стимуляцію, якщо реакція дитини негативна, необхідно змінити умови гри або дати можливість дитині відпочити.

Навчання ігрової діяльності дитини з РАС є однією з найважливіших ланок формування сенсомоторного розвитку, оскільки забезпечує базовий сенсомоторний досвід.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Njiokiktjien, Charles/ Pediatric Behavioural Neurology: Aspects of Information Processing (Vol 1),1988

2. Айрес Е. Джин, за участю Джеффа Роббінса. Дитина і сенсорна інтеграція. Розуміння прихованих проблем розвитку з практичними рекомендаціями для батьків і спеціалістів. 3-тє видання. Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2022. 327 с.